

Otvoritveni dogodek:

GRADOVI IN NJIHOVA VLOGA V RAZVOJNIH PRILOŽNOSTIH PODEŽELJA

VABILO IN SPOROČILO ZA MEDIJE

Otvoritev Festivala kraška gmajna želi biti čim bolj zgovoren in praktično uporaben za vse, ki prebivajo na Krasu, želijo soustvarjati dobre pogoje za vsakdanje kvalitetno življenje in iščejo priložnosti za inovativne načine poklicnih izzivov.

Eno izmed največjih bogastev tega prostora je kulturna dediščina, ki je zaradi počasnejšega razvoja kraškega podeželja ostala v veliki meri dobro ohranjena. Gradovi, graščine, stara kmečka poslopja, kamniti zidovi, gradišča in arheološka najdišča – vse to lahko domačini vidijo, ne samo kot breme, temveč predvsem kot dediščino prednikov, ki v času vedno hitrejšega ritma življenja in iskanja vrednost postaja bogastvo.

Najbolj markantni zgradbi sta Grad Štanjel, v njegovi bližini pa tudi Grad Rihemberk. Po desetletjih različnih vizij in strategij sta vedno bližje vsebinam, ki bodo osmislile njihove prostore in spodbudile razvoj tudi drugih podpornih dejavnosti v okolju.

Več podrobnosti:

Naslov posveta: Gradovi in njihova vloga v razvojnih priložnostih podeželja, posvet in javna razprava

Kontekst: Otvoritev Festivala kraška gmajna (Festival naravoslovnega in dediščinskega turizma, ki v ospredje postavlja kraško gmajno v vseh letnih časih – pomladanski temi sta gradovi in graščine ter botanična pestrost)

Lokacija: Grad Štanjel

Termin: Četrtek, 12. april 2018, ob 18.00

Kratek povzetek vsebine:

Bogata arhitekturna zapuščina našega okolja ima mnogo potencialov, ki so lahko gibalo razvoja, vir zasluzka in navdih za ustvarjalnost lokalnega okolja. Številni zanimivi sogovorniki bodo v pogovoru z **Vesno Humar**, **novinarko Primorskih novic**, predstavili različne uporabne vidike trajnostnih pristopov prepletanja kulturne in naravne dediščine s sodobnim življenjem domačinov. Predstavljen bo tudi nov razpis MGRT za finančne spodbude zasebnikom, ki se želijo bolj dejavno vključiti v razvijanje inovativnih turističnih dejavnosti. Pred nami je tudi **slovesnost ob 30-letnici Galerije Lojzeta Spacala**, na kateri se bomo **v soboto, 21. aprila 2018, ob 16.00**, spomnili začetkov obnove Gradu Štanjel, ki se je začela med drugim prav na pobudo Lojzeta Spacala, enega izmed najvidnejših slovenskih likovnih ustvarjalcev 20. stoletja.

Program:

1. Uvodni pozdrav predstavnikov **Festivala kraška gmajna, Javnega zavoda Komenski Kras in Občine Komen**

Kulturno-dediščinski vidik:

2. **Dr. Jasna Fakin Bajec, ZRC SAZU in projekt RESTAURA: Pomen lokalne kulturne dediščine za razvoj in opolnomočenje lokalnih skupnosti na Krasu**

Lokalna kulturna dediščina (prim. gradovi, vile, vaški vodnjaki, kali, pohodne poti, stari recepti, stare šege in navade, domače obrti, gojenje in izmenjava domačih sort kmetijskih izdelkov, idr.) izpostavlja spomine, znanja in veščine naših prednikov, ki so bili zaradi drugačnega življenja primorani skrbno uporabljati naravne vire ter si med seboj pomagati. Od nas je odvisno, kako bomo ta znanja znali ovrednotiti in inovativno nadgraditi s sodobnimi znanji, tehnološkimi pripomočki, vztrajnostjo in pogumom. Zato trajnostna uporaba dediščine za razvoj zahteva ozaveščene lokalne prebivalce, zlasti pa pogumne lokalne skupnosti, kjer se krajani zavedajo svojih dediščinskih potencialov, hkrati pa so dovolj povezani in drzni, da jih skrbno uporabljajo za kakovostnejše življenje.

3. **Nataša Kolenc, univ. dipl. inž. arh., arhitektka in konservatorica**, trenutno vodja EU projekta RESTAURA, na novogoriški občini usmerjenega v obnovo in oživljanje Gradu Rihemberk nad Branikom: **Grajske stavbe na Primorskem kot podpora trajnostnega razvoja območja.**

Primorsko karakterizira veliko število grajskih stavb in zanimive ostale stavbne dediščine, ki pa je, z razliko od primerljivih pokrajin v bolj razvitih državah, v zelo skromni meri vključena v vsestranski razvoj območja. Grajske in podobne stavbe s svojo velikostjo in izpostavljenimi lokacijami, zlasti na podeželju, pogosto predstavljajo edine primerne "vstopne točke" za razvoj lokalnega turizma. Predstavljajo lahko tudi pomembna povezovalna središča za ljudi, podjetja in inštitucije iz drugih panog, ki lahko prispevajo k boljšemu življenju ljudi na območjih, kot je naše.

4. **Mag. Erik Modic, Občina Komen: Obnova in revitalizacija štanjelskega gradu**

Obnova in revitalizacija štanjelskega gradu sta v zadnjih petdesetih letih potekali zelo postopno. Od vsega začetka so bile sicer dokaj jasne zamisli, kako obnoviti grad in kakšne vsebine vanj namestiti. Kljub ponujeni finančni podpori države je bil za lokalno skupnost pri obnovi največji izziv, kako zagotoviti potrebna lastna sredstva in usposobljene ljudi. Včasih smo uspeli narediti kar dva koraka naprej, potem pa se je spet zalomilo in je bilo treba stopiti korak nazaj, ko nekatere zastavljene vsebine niso zaživele ali ko so se nekateri, nekoč uspešni programi, iztekli. Kljub vsem nihanjem v obnovi in oživitvi gradu pa smo zdaj le prišli do točke, ko bo grad lahko motor turističnega razvoja Štanjela in celotnega Krasa.

5. **Turistično-podjetniški vidik** teme bosta predstavili posebni gostji, **Renata Martinčič, generalna direktorica MGRT**, ki bo predstavila nove finančne spodbude, in **mag. Maja Pak, direktorica Slovenske turistične organizacije**, ki bo spregovorila o znakih odličnosti in njihovem vplivu na razvoj oz. praktični uporabnosti za podjetnike in lokalno skupnost. Kras je bil že dvakrat zapored izbran za finalista EU znaka odličnosti EDEN, Občina Komen pa je v letu 2018 prejela zlati znak Zelena destinacije/Green destination.

V zaključnem pogovoru bo sodelovali tudi **Stojan Ščuka, direktor Parka Škocjanske jame, Slovenija, Lorela Dobrinja, direktorica Kobilarne Lipica, Aleks Štolfa, direktor, Zavoda za šport, turizem in prosti čas, Sežana, Polona Abram, direktorica Javnega zavoda Komenski Kras**, ustanov, ki vedno bolj postajajo ključni povezovalci različnih potencialov za trajnostni razvoj turizma v domačem okolju.

Organizatorji posveta so partnerji Festivala kraška gmajna:

Kobilarna Lipica, Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija, Javni zavod Komenski Kras,
Turistično informacijski center Sežana, Razvojni center Divača in Zavod Jerbas.

Kontaktna oseba za dodatne informacije o posvetu:

Polona Abram, direktorica Javnega zavoda Komenski Kras: polona.abram@stanjel.eu, 070 820 531